

DE LAATSTE WENS

Andrzej Sapkowski

De laatste wens

Uit het Pools vertaald door Karol Lesman

Uitgeverij De Vliegende Hollander

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds

Uitgeverij De Vliegende Hollander stelt alles in het werk om op milieuvriendelijke en duurzame wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier met het FSC-kenmerk. Dit kenmerk garandeert dat het hout, of de houtvezel waarvan het product is gemaakt, afkomstig is van ecologisch en maatschappelijk verantwoord bosbeheer.

Copyright © 1993, by Andrzej Sapkowski
Published by agreement with Literary Agency 'Agence de l'Est'
Copyright Nederlandse vertaling © 2011 Karol Lesman en

Uitgeverij De Vliegende Hollander
Oorspronkelijke titel *Ostatnie zyczenie*
Omslagontwerp Will Immink Design
Omslagillustratie Will Immink Design
Vormgeving binnenwerk Perfect Service

ISBN 978 90 495 0036 8

NUR 302/334

www.uitgeverijdevliegendehollander.nl

Uitgeverij De Vliegende Hollander is
een imprint van Dutch Media uitgevers bv

Inhoud

De stem van het gezond verstand 1	7
De hekser	9
De stem van het gezond verstand 2	47
Een kiem van waarheid	55
De stem van het gezond verstand 3	93
Het minste kwaad	99
De stem van het gezond verstand 4	147
Een kwestie van prijs	153
De stem van het gezond verstand 5	203
De rand van de wereld	211
De stem van het gezond verstand 6	263
De laatste wens	271
De stem van het gezond verstand 7	337
Bestiarium	349

De stem van het gezond verstand 1

Ze was die ochtend bij hem gekomen.

Heel voorzichtig, zachtjes, met geruisloze stappen was ze binnengekomen, door het vertrek zwevend als een schim, als een verschijning, en het enige geluid dat gepaard ging met haar bewegingen kwam van de cape die over haar naakte huid schuurde. En toch was het net deze nietige, nauwelijks hoorbare ritseling die de heks had gewekt, of misschien alleen uit zijn halfslaap had gehaald, waarin hij monotoon wiegde, als in een onpeilbare diepte ergens tussen bodem en oppervlak van een rustige zee, te midden van licht golvende reepjes zeewier.

Hij bewoog niet, hij trilde niet eens. Het meisje kwam langzaam naderbij gefladderd, ze had haar cape afgeworpen, aarzelend steunde ze met haar gebogen knie op de rand van het bed. Hij observeerde haar van onder zijn neergelaten wimpers, nog altijd zonder te verraden dat hij niet sliep. Het meisje klom voorzichtig op bed, ging op hem zitten en klemde hem tussen haar dijen. Steunend op haar gestrekte armen streelde ze zijn gezicht met haar haren die naar kamille roken. Vastbesloten en bijna ongeduldig boog ze voorover, ging met het topje van een borst over zijn oogleden, zijn wangen, zijn mond. Hij glimlachte, waarbij hij haar armen vastpakte, met een trage beweging, omzichtig en teder. Ze ging rechtop zitten, zijn vingers ontwijkend, stralend, belicht, vaag geworden door haar eigen schittering in de mistige helderheid van de dageraad. Hij bewoog; met een kordate druk van beide handen voorkwam ze dat hij een andere positie aannam, met lichte, maar stellige bewegingen van haar heupen vroeg ze om een antwoord.

Hij antwoordde. Ze week al niet meer voor zijn handen, wierp haar hoofd in haar nek, schudde haar haren. Haar huid was koel en verbazingwekkend glad. De ogen die hij zag toen ze haar gezicht bij dat van hem bracht, waren groot en donker als de ogen van een najade.

Wiegend ging hij onder in een zee van kamille, die na zijn rust te hebben prijsgegeven aanzwol en begon te ruisen.

De hekser

I

Later werd gezegd dat de man uit het noorden door de Touwslagerspoort was gekomen. Hij was te voet en leidde zijn bepakte paard aan het hoofdstel. Het was laat in de middag en de kraampjes van de touwslagers en de zadelmakers waren al gesloten en het steegje was leeg. Het was warm en de man droeg een zwarte mantel over zijn schouders. Hij baarde opzien.

Voor de herberg Oud Narakort stopte hij, bleef even staan en luiserde naar het geroezemoes. De herberg zat, zoals meestal rond dit tijdstip, stampvol.

De onbekende ging niet bij Oud Narakort naar binnen. Hij trok zijn paard verder het steegje in. Daar was nog een kroeg, een wat kleinere, Het Vosje. Hier zat bijna niemand. De kroeg had geen beste naam.

De kroegbaas keek op van een vat ingelegde augurken en onderwierp zijn gast aan een onderzoekende blik. De vreemdeling, nog steeds met zijn jas aan, stond kaarsrecht voor de toog, onbeweeglijk, hij zweeg.

‘Wat mag het zijn?’

‘Bier,’ zei de onbekende. Hij had een onaangename stem.

De kroegbaas veegde zijn handen af aan zijn linnen schort en vulde een aarden pul. De pul had een beschadigde rand.

De onbekende was niet oud, maar zijn haren waren bijna helemaal wit. Onder zijn mantel droeg hij een versleten leren wambuis, dat onder zijn hals en op zijn schouders zat dichtgeknoopt. Toen hij

zijn jas had uitgedaan, kon iedereen zien dat hij op de rug aan zijn middel een zwaard droeg. Daar was op zich niets vreemds aan, want in Wyzima liep iedereen met een wapen, maar niemand droeg zijn zwaard op de rug als een boog of een pijlkoker.

De onbekende nam geen plaats achter een van de tafels, tussen de weinige gasten, maar bleef bij de toog staan, waarbij hij de kroegbaas doordringend aankeek. Hij nam een teug uit zijn pul.

‘Ik ben op zoek naar een plek om te slapen.’

‘Die vind je hier niet,’ bromde de kroegbaas, terwijl hij naar de stoffige en smerige schoenen van de gast keek. ‘Probeer maar eens in Oud Narakort.’

‘Ik blijf liever hier.’

‘Hier is geen plek.’ De kroegbaas herkende eindelijk het accent van de onbekende: het was een Riviaan.

‘Ik heb geld,’ sprak de vreemdeling zachtjes, bijna onzeker.

En toen begon die hele nare geschiedenis. Een pokdalige loebas, die vanaf het moment dat de vreemdeling was binnengekomen, geen moment zijn sombere blik van hem had afgewend, stond op en liep naar de toog. Twee van zijn kameraden kwamen achter hem staan, niet verder dan twee stappen van hem verwijderd.

‘Er is hier geen plek, galgenaas, Riviaanse schooier,’ zei de pokdalige met schorre stem vlak naast de onbekende. ‘Wij hier in Wyzima hebben geen behoefte aan lui zoals jij. Dit is een nette stad!’

De onbekende nam zijn pul en trok zich terug. Hij keek naar de kroegbaas, maar die meed zijn blik. Het kwam niet bij de man op het voor de Riviaan op te nemen. Wie had het tenslotte op Rivianen?

‘Iedere Riviaan is een dief,’ ging de pokdalige verder, stinkend naar bier, knoflook en woede. ‘Hoor je wat ik zeg, netelrups?’

‘Die hoort niks. Die heeft drek in zijn oren,’ zei een van de mannen die achter hem stonden en de ander proestte het uit van het lachen.

‘Betalen en wegwezen!’ schreeuwde de man met een door de pokken getekend gezicht.

De onbekende keek hem nu pas aan. 'Eerst mijn bier opdrinken.'

'We zullen je een handje helpen,' siste de loebas. Hij stootte de pul uit de hand van de Riviaan en terwijl hij hem bij zijn schouder pakte klemde hij zijn vingers rond de riem die dwars over de borst van de vreemdeling liep. Een van de mannen die achter hem stonden haalde uit met zijn vuist. De vreemdeling dook in elkaar en bracht zo de pokdalige uit zijn evenwicht. Zijn zwaard siste in de schede en flikkerde kort in het licht van de flambouwen. Er werd heftig gevochten. Er klonk een schreeuw. Iemand van de overige gasten rende naar de uitgang. Er kletterde een stoel tegen de vlakke, met een dof geluid ploften aarden pullen op de vloer. De kroegbaas, wiens mond begon te trillen, keek naar het gruwelijk toegetakelde gezicht van de pokdalige die zijn vingers rond de rand van de toog had geklemd, ineenzakte en uit het zicht verdween alsof hij kopje-onder ging. De andere twee lagen op de grond. De een lag onbeweeglijk, de ander gillend en trillend in een snel groeiende donkere plas. In de lucht vibreerde de oorverdovende, helle, hysterische schreeuw van een vrouw. De kroegbaas sidderde, hapte naar adem en begon te kotsen.

De onbekende trok zich terug bij de muur. Gespannen, op zijn hoede. Zijn zwaard hield hij met beide handen vast, waarbij hij met het einde van de kling kringetjes in de lucht maakte. Niemand bewoog. De angst zat als koude modder op de gezichten geplakt, hinderde de ledematen, kneep de kelen dicht.

Wachters vielen met veel gebonk en gekletter de kroeg binnen, ze waren met zijn drieën. Ze moesten in de buurt zijn geweest. Hun met riemen omwikkelde stokken hielden ze in gereedheid, maar bij het zien van de lijken grepen ze onmiddellijk naar hun zwaarden. De Riviaan ging met zijn rug tegen de muur staan, met zijn linkerhand haalde hij een dolk uit de schacht van een laars.

'Gooi dat neer!' brulde een van de wachters met hijgende stem. 'Gooi neer, bandiet! Jij gaat met ons mee!'

De andere wachter gaf een trap tegen een tafel om de Riviaan niet de gelegenheid te geven er langs die kant omheen te lopen. 'Ga nog

wat mensen halen, Treska!' schreeuwde hij naar een derde, die het dichtst bij de deur stond.

'Dat is nergens voor nodig,' sprak de onbekende terwijl hij zijn zwaard liet zakken. 'Ik ga zelf wel weg.'

'Jij gaat hier weg, hondenzaad, maar aan een dik stuk touw!' brulde de gene die zo stond te hijgen. 'Gooi dat zwaard weg, want anders hak ik je kop van je lijf!'

De Riviaan rechtte zijn rug. Snel nam hij het zwaardgevest onder zijn linkeroksel en met zijn hoog boven het hoofd geheven rechter maakte hij naar de wachters een complex en snel teken in de lucht. De glittertjes waarmee de manchetten van zijn leren kaftan tot aan de elleboog waren beslagen, flikkerden.

De wachters trokken zich ogenblikkelijk terug, waarbij ze hun gezichten met de onderarmen afschermden. Een van de gasten kwam overeind, een ander verdween in de richting van de deur. Opnieuw begon een vrouw wild en doodsbang te schreeuwen.

'Ik ga wel uit eigen beweging,' herhaalde de onbekende met een sonore, metalige stem. 'En jullie drieën gaan voorop. Breng me naar de slotvoogd. Ik ken de weg niet.'

'Ja, heer,' mompelde de wachter terwijl hij zijn hoofd liet zakken. Hij liep naar de uitgang, waarbij hij onzeker uit zijn ogen keek. De twee anderen liepen achter hem aan, achterwaarts, gehaast. De onbekende volgde hen. Hij stak zijn zwaard terug in de schede en de dolk in de schacht van zijn laars. Toen ze de tafels passeerden, bedekten de gasten hun gezichten met de panden van hun wambuizen.

II

Velerad, de slotvoogd van Wyzima, krabde zich onder zijn kin, hij dacht na. Hij was noch bijgelovig noch angstig aangelegd, maar hij vond een onderonsje met de man met de witte haren geen prettig vooruitzicht. Ten slotte nam hij een besluit.

‘Laat ons alleen,’ beval hij de wachters. ‘En jij, ga zitten. Nee, niet hier. Ga daar maar zitten, als je wilt.’

De onbekende ging zitten. Hij droeg niet langer zijn zwaard, noch zijn zwarte mantel.

‘Ik luister,’ sprak Velerad terwijl hij met een zware staf speelde die op tafel lag. ‘Ik ben Velerad, slotvoogd van Wyzima. Wat heb je me te vertellen, achtbare struikrover, voordat je de kerker in verdwijnt? Drie doden, een poging tot het werpen van een vloek, niet slecht, lang niet slecht. Voor dat soort zaken word je bij ons in Wyzima op een paal gespietst. Maar ik ben een rechtvaardig man, ik zal eerst naar je luisteren. Spreek.’

De Riviaan knoopte zijn wambuis los, haalde er een opgerold wit stuk geitenvacht uit tevoorschijn.

‘Op kruispunten, in kroegen hangen jullie dit op,’ zei hij zachtjes. ‘Is het waar wat hier staat?’

‘Aha,’ bromde Velerad terwijl hij een blik wierp op de in de vacht gekraste runentekens. ‘Dus dat is de kwestie. Dat ik daar ook niet meteen aan heb gedacht. Ja, het is waar, de zuivere waarheid. Het is ondertekend door Foltest, koning, heer van Temeria, Pontar en Mahakam. Dat wil dus zeggen dat het waar is. Maar een bekendmaking is een bekendmaking en de wet is de wet. En ik ben degene die hier in Wyzima de wet en de orde moet handhaven! Ik sta niet toe dat er mensen worden vermoord! Begrepen?’

De Riviaan knikte ten teken dat hij dat had begrepen. Velerad briepte kwaad.

‘Heb je het teken van de heks?’

De onbekende ging opnieuw met zijn hand in de opening van zijn jasje en haalde er een rond medaillon aan een zilveren kettinkje uit tevoorschijn. Op het medaillon stond de kop van een wolf met blinkende slagstanden afgebeeld.

‘Heb je ook een naam? Maakt niet uit welke, ik vraag het echt niet uit nieuwsgierigheid, maar het praat wat makkelijker.’

‘Ik heet Geralt.’

‘Geralt is prima. Van Rivia, naar je uitspraak te oordelen?’

‘Van Rivia.’

‘Tja. Weet je, Geralt? Dit hier,’ Velerad sloeg met de vlakke hand op de bekendmaking, ‘laat dat rusten. Dit is een serieuze zaak. Velen hebben het al geprobeerd. Dit, mijn broeder, is niet hetzelfde als een paar schurken aflossen.’

‘Ik weet het. Het is mijn vak, slotvoogd. Er staat geschreven: beloning drieduizend orenen.’

‘Drieduizend.’ De slotvoogd tuitte zijn lippen. ‘En de prinses als vrouw, zo hoor je de mensen zeggen, ofschoon onze genadige Foltest dat er niet bij heeft geschreven.’

‘Ik ben niet geïnteresseerd in de prinses,’ zei Geralt rustig. Hij zat onbeweeglijk, met zijn handen op de knieën. ‘Er staat: drieduizend.’

‘Wat een tijden,’ verzuchtte de slotvoogd. ‘Wat een afschuwelijke tijden! Wie zou er zo’n twintig jaar geleden gedacht hebben, zelfs in een dronken bui, dat er ooit nog eens zulke beroepen zouden bestaan? Hekkers! Dolende moordenaars van basilissen! Ventende vernietigers van spoken en verdrinkers! Geralt? Mag je van dat gilde van jou drinken?’

‘Zeker.’

Velerad klapte in zijn handen. ‘Bier!’ riep hij. ‘En jij, Geralt, kom wat dichterbij zitten. Wat kan mij het schelen.’

Het bier was koud en schuimde.

‘Het zijn afschuwelijke tijden,’ ging Velerad verder met zijn monoloog, terwijl hij een slok van zijn bier nam. ‘Overal zie je het geteisem. In Mahakam, in de bergen, krioelt het van de kindervraten. Vroeger had je wolven die in de bossen huilden, maar nu kom je daar van alles tegen: spoken, grootoren, je kunt je kont niet draaien of je zit met een weerwolf of een andere plaag opgescheept. In de dorpen ontvoeren waternimfen en klaagvrouwen kinderen, dat loopt al in de honderden. Ziektes waar je vroeger nooit van hoorde, de haren rijzen je te berge. En nou dit er nog bij!’ Hij schoof het rolletje papier over het tafelblad van zich af. ‘Het is niet vreemd, Geralt, dat er zo’n vraag is naar jullie diensten.’

‘Dit is een koninklijke bekendmaking, slotvoogd.’ Geralt richtte zijn blik omhoog. ‘Bent u bekend met de details?’

Velerad schoof op zijn stoel naar achteren, vouwde zijn handen in elkaar op zijn buik.

‘Details, zeg je? Daar ben ik mee bekend. Niet uit de eerste hand, maar uit vertrouwde bron.’

‘Precies wat ik zoek.’

‘Omdat je zo aandringt. Zoals je wilt. Luister.’ Velerad dronk nog wat van zijn bier en temperde zijn stem. ‘Onze genadige Foltest heeft ons nog in de tijd dat hij prins was, toen de oude Medell, zijn vader, nog regeerde, laten zien waartoe hij allemaal in staat was en dat was heel wat. We dachten dat dit naarmate hij ouder zou worden wel zou overgaan. Maar kort na zijn kroning, onmiddellijk na de dood van de oude koning, overtrof Foltest zichzelf. Onze monden vielen open van verbazing. Kort gezegd: hij verwekte een kind bij zijn bloedeigen zus Adda. Adda was jonger dan hij, je kwam ze altijd overal samen tegen, maar niemand had ooit iets vermoed, misschien de koningin... Binnen de kortste keren liep Adda rond met een enorme buik en begon Foltest steeds vaker over een huwelijk te spreken. Met zijn zus, zie je het voor je, Geralt? De situatie raakte behoorlijk gespannen toen bleek dat met name Vizimir uit Novigrad op het idee was gekomen om zijn Dalka uit te huwelijken aan Foltest, en dus moest de koning aan handen en voeten worden gebonden om te voorkomen dat hij de benen zou nemen en de gezanten zou beledigen. Dat lukte en dat is maar goed ook, want een gekrenkte Vizimir zou ons zomaar de ingewanden hebben kunnen uitrukken. Later is het niet zonder hulp van Adda, die op haar broertje heeft ingesproken, gelukt de jonge hond een snel huwelijk uit het hoofd te praten. Nou, en toen kreeg Adda haar kind, op tijd, zoals uitgerekend. En nu goed luisteren, want hier begint het pas. Wat zij uiteindelijk ter wereld bracht, hebben veel mensen niet gezien, maar een van de vroedvrouwen heeft een sprong door het raam van de slottoren niet overleefd en een andere is krankzinnig geworden en loopt tot op de dag van

vandaag verwilderd rond. Ik denk dus niet dat deze superbastaard er erg bevallig heeft uitgezien. Het was een meisje. Het is overigens vrijwel onmiddellijk gestorven, niemand heeft voor zover ik heb kunnen nagaan erg veel haast gemaakt om de navelstreng af te binden. Adda heeft, en dat is maar goed ook, het kraambed niet overleefd. En toen, mijn broeder, heeft Foltest nogmaals iets doms gedaan. De superbastaard had hij onmiddellijk moeten verbranden of, weet ik veel, ergens in de woestijn moeten begraven, en niet in de kelders van het paleis in een sarcofaag moeten opbergen.’

‘Het is nu te laat om daarover te debatteren.’ Geralt keek op. ‘In elk geval hadden ze er iemand van de Wetenden bij moeten roepen.’

‘Je bedoelt die bedriegers met van die sterretjes op hun hoeden? Nou, daar hebben we er hier een stuk of tien van gehad, maar dat gebeurde pas later, toen duidelijk werd wat er in die sarcofaag lag. En wat er nu ’s nachts uit kruipt. Het begon niet onmiddellijk met naar buiten komen, o nee. Gedurende zeven jaar na de begrafenis bleef het rustig. Totdat op zekere nacht, het was volle maan, een enorm lawaai te horen was in het paleis, geschreeuw, paniek! Wat zal ik er nog woorden aan vuilmaken, je weet waar ik op doel, je hebt de bekendmaking gelezen. Het kleintje was in de tombe behoorlijk gegroeid, en niet zo’n beetje ook, en ze had enorme tanden. Kortom een striga. Jammer dat je de lijken niet hebt gezien. Zoals ik. Je zou zeker in een grote boog om Wyzima heen zijn gelopen.’

Geralt zweeg.

‘Toen,’ ging Velerad verder, ‘heeft, zoals ik al zei, Foltest een hele massa tovenaars laten komen. Ze kakelden aan één stuk door elkaar, het had weinig gescheeld of ze waren elkaar met die toverstokken van ze te lijf gegaan, die ze vast bij zich dragen om de honden die de mensen tegen ze opzetten van zich af te slaan. En geloof maar dat dat vaak gebeurt. Neem me niet kwalijk, Geralt, als je een andere mening hebt over tovenaars, in het kader van jouw beroep zul je ze vast wel kennen, maar voor mij zijn het leeglopers en domkoppen. Jullie heksers wekken bij de mensen groter respect; jullie zijn tenminste nog concreet.’

Geralt moest lachen, maar onthield zich van commentaar.

‘Nu ter zake,’ zei de slotvoogd, die in zijn pul keek en zichzelf en de Riviaan nog wat bier inschonk. ‘Sommige van de adviezen van de tovenaars waren nog niet zo gek. Een van hen stelde voor om de striga tegelijk met het paleis en de sarcofaag in brand te steken, een andere raadde aan met een spade haar kop af te hakken, de overigen verklaarden hun voorkeur om op verschillende plekken espenhouten wiggen in haar lichaam te slaan, uiteraard overdag, als de duivelin in haar kist lag te slapen, doodvermoeid na haar nachtelijke uitspattingen. Helaas zat er ook een tussen, zo’n zot met een spitse muts op zijn kale knikker, een gebochelde eremiet, die vond dat dit tovenarij was, dat dit ongedaan gemaakt kon worden en dat de striga weer het dochtertje van Foltest kon worden, een schattig prinsesje. Je hoefde enkel een hele nacht in de crypte door te brengen en dan zou het allemaal goed komen. Waarna – en Geralt, je kunt je voorstellen wat voor dwaas dat moet zijn geweest – hij voor een nacht naar de burcht is gegaan. Zoals zich makkelijk laat raden is er niet veel van hem teruggevonden, naar het schijnt alleen zijn muts en zijn staf. Maar Foltest had zich volledig aan deze gedachte vastgeklampt, als een klis aan een hondenstaart. Hij verbood elke poging tot het doden van de striga en vanuit alle mogelijke uithoeken van het land haalde hij charlatans naar Wyzima om de striga om te toveren tot prinses. Dat was nog eens een schilderachtige compagnie! Volkomen geschifte wijven, allerlei mankepoten, smerig, broeder, en onder de vlooiën, om medelijden mee te krijgen. En maar toveren, voornamelijk boven de etenskom en een pot bier. Zeker, sommigen zijn snel door Foltest of de raad ontmaskerd, een paar zijn er zelfs aan een schanspaal opgehangen, maar nog te weinig, veel te weinig. Ik zou ze allemaal hebben opgehangen. Dat de striga in die tijd de een na de ander heeft opgepeuzeld, zonder daarbij op de bedriegers of hun bezweringen acht te slaan, hoef ik er waarschijnlijk niet aan toe te voegen. Noch het feit dat Foltest al niet meer in het kasteel woonde. Er woonde niemand meer.’